

WILHELM SASNAL

Dwa nowe obrazy Wilhelma Sasnala w sposób bezpośredni nawiązują do ikonичnych powojennych obrazów o wymowie antyfaszystowskiej. Z powrotem w Warszawie, stanowi trawestację plakatu pod tym samym tytułem autorstwa Eryka Lipińskiego i Tadeusza Trepkowskiego z 1945 roku. Nad zrujnowaną kamienicą widnieje gołąb – symbol pokoju. Mimo

grozy oświetlonego wciąż krwawą łuną budynku, z plakatu tchnie radość z końca wojny i powrotu do rodzinnego miasta. W wersji oryginalnej w sylwetę gołębia wpisany jest logotyp pisma „Robotnik”, wydawanego w Warszawie od 1894 roku przez Polską Partię Socjalistyczną. W sensie dosłownym jest to nawiązanie do faktu powrotu redakcji pisma do stolicy w tym czasie. Był to jednak też szerszy polityczny komunikat – to komunizm przyniósł pokój i zwycięstwo nad faszyzmem i to on określił powojenną przyszłość. Sasnal rezygnuje z tego elementu, nadając swojemu dziełu bardziej uniwersalistyczny wydźwięk.

Obraz *Nigdy więcej wojny* przedstawia z kolei słynny pomnik – napis o długości ponad 50 metrów, który w 1966 roku stanął na Westerplatte, w miejscu symbolicznego początku II wojny światowej. Wycięte z blachy litery utrzymane są w charakterystycznej PRL-owskiej estetyce propagandowych dekoracji. Krajobraz z pomnikiem, namalowany przez artystę w uproszczonej, plakatowej formie, z jednej strony podkreśla ogromną siłę i aktualność tego hasła, z drugiej zaś ujawnia niepokój artysty o to, czy eksponowane w tym miejscu od pięciu dekad zakłęcie zdoła ochronić nas przed nieznaną przyszłością. Aleja topolowa w tle pomnika w wizji Sasnala sprawia wrażenie mrocznej, nieprzeniknionej siły, a jasne niebo zakłóca złowroga, różowa łuna.

Film *Warszawa*, nakręcony analogową kamerą 8 mm, ukazuje w statycznym kadrze dłoń artysty przekładającą strony albumu *Warszawa 1945, dziś, jutro*. Książka pod redakcją Stanisława Jankowskiego i Adolfa Ciborowskiego ukazała się w 1979 roku i prezentowała zestawienia zdjęć zrujnowanej Warszawy z końca wojny ze współczesnymi obrazami tych samych miejsc, tworząc pozytywną narrację o cudzie odbudowy i zwycięstwie pokojowego internacjonalizmu. Artysta pozwala widzowi na kontemplację, nieśpiesznie ujawniając kolejne obrazy. Z tym spokojem kontrastuje ścieżka dźwiękowa – cover utworu *Nazi punks fuck off!* grupy *Dead Kennedys* w wykonaniu grindcore’owego brytyjskiego zespołu *Napalm Death*. Zestawienie obrazów wojennej pożogi ze współczesnym antyfaszystowskim protest songiem pokazuje, że dla artysty groźba motywowanej ideologicznie przemocy nie należy do przeszłości, a sekwencja zdarzeń nie jest zamknięta raz na zawsze – Warszawa, jaką znamy, może znowu zamienić się w pył.

Wspierając działalność Stowarzyszenia „NIGDY WIĘCEJ” (i magazynu o tym samym tytule), przeciwdziałającemu rasizmowi, neofaszyzmowi i ksenofobii, Wilhelm Sasnal stworzył grafiki o radykalnie antyfaszystowskim wydźwięku, między innymi w reakcji na marsze 11 listopada faszyzujących ugrupowań. Środki ze sprzedaży obu edycji zostały przekazane na wsparcie działalności stowarzyszenia.

Wilhelm Sasnal (ur. 1972 w Tarnowie) zajmuje się malarstwem, filmem, rysunkiem, fotografią. W latach 1996–2001, razem z Rafałem Bujnowskim, Markiem Firkiem, Józefem Tomczykiem „Kurosawą” oraz Marcinem Maciejowskim współtworzył Grupę Ładnie. Istotnymi źródłami inspiracji artystycznej dla Sasnala są muzyka i komiks. Uważany jest za czołowego artystę swojego pokolenia, jego płótna znajdują się w zbiorach wielu ważnych muzeów i kolekcji prywatnych (m.in. nowojorskiej MoMA, Centre Pompidou w Paryżu i Tate Modern w Londynie).